

**УНИВЕРЗИТЕТ „УНИОН - НИКОЛА ТЕСЛА“ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ЗА ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ И ПРАВО У БЕОГРАДУ**

**Наставно-научном већу Факултета
Сенату Универзитета**

На основу одлука Научно-наставног већа Факултета за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду, бр. 97-1/23 од 10.02.2023. године и одлуке бр. 297/23 од 22.05.2023. године о измени одлуке бр. 97-1/23 од 10.02.2023. године, именовани смо у Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације МА Стефана Зимоњића, мастер економисте, под насловом „Економско – правни аспекти приватизације прехранбене индустрије и утицај на привредни развој Србије“

Комисија у саставу:

1. Др Милан Радосављевић, редовни професор, Факултет за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду – председник;
2. Др Милица Каличанин, редовни професор, Факултет за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду – ментор;
3. Др Драгана Војтешки Кљенак, редовни професор, Висока школа за пословну економију и предузетништво у Београду – члан,
4. Др Ванда Божић, доцент, Правни факултет за привреду и правосуђе Универзитета Привредна академија у Новом Саду – члан.

подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни подаци о кандидату

Стефан Зимоњић, рођен је 30.03.1992. године, у Београду. Завршио је XIII београдску гимназију и основну школу „Филип Кљајић-Фића“ у Београду. Године 2014. завршио је Високу школу за пословну економију и предузетништво, на смеру: пословна економија и предузетништво, са просечном оценом 9,90, чиме је добио звање економиста. Звање мастер економиста стекао је јула 2016. године, по окончању мастер студија на Високој школи за пословну економију и предузетништво, на смеру пословна економија и предузетништво. Мастер студије у трајању од две године, завршио је са просечном оценом 9,93.

Од октобра 2016. године је изабран у звање асистента на Високој школи за пословну економију и предузетништво, из Београда, на катедри економија и финансије, где тренутно и обавља дату функцију. У овом својству ангажован је на предметима макроекономија, монетарна економија, међународна економија, финансијска тржишта и берзе. Претходно је био ангажован у својству сарадника у настави, где је обављао дату функцију од октобра 2015. године, до тренутног избора у звање.

У току основних и мастер студија, био је активно ангажован на разним ваннаставним активностима као што су такмичења у знању, case study (студија случаја), debate (дебата), elevator pitch. На којима је активно учествовао, и освојио неколицину награда и признања на међународним и домаћим такмичењима. Стефан Зимоњић се истакао у области грађанског активизма, пошто је био активан у студентском парламенту Високе школе за пословну економију и предузетништво, и зато што је био ангажован у невладином сектору у области интернационализације и мобилности у високом образовању, кроз учешће у организацији Еразмус студентска мрежа, огранак Београд.

Године 2016. уписује докторске студије на Факултету за пословне студије и право, Унивирзитета „Унион–Никола Тесла” у Београду. На докторским студијама, студијском програму Право и економија, Стефан Зимоњић је успешно полагао све испите и по плану и програму студија стекао право на припрему теме за докторску дисертацију.

Објављени радови и пројекти говоре о успешној имплементацији знања из области докторских студија, ужих научних дисциплина као што су макроекономија, корпоративно управљање, међународни економски и финансијски односи, управљање корпоративним финансијама, који су превасходно значајни за рад докторске дисертације на теоријској истраживачкој основи докторске дисертације кроз студијско истраживачки рад, изради и одбрани.

Кандидат је учествовао у реализацији више развојних и научноистраживачких пројеката, чиме је показао оспособљеност за истраживачки процес, самостални избор научног проблема, примену метода, техника и инструмената научног истраживања у пројектовању и извођењу истраживања, изради научног рада, укључујући важност истраживачке етике и примене у професионалном раду.

Кандидат течно говори енглески језик и влада информатичким техникама које су неопходне за истраживања.

Научно-истраживачка делатност кандидата

Пројекти у којима је учествовао кандидат:

Рб	Назив пројекта, реализатори, место реализације, руководиоца	Д/ М	Број пројекта, трајање	Улога у пројекту
1.	Покрени свој бизниса-буди храбар, први и оригиналан! Носилац пројекта ВШПЕП, Београд у сарадњи са акредитованим одељењем Лозница, средњошколским установама, представницима ромске заједнице и Удружењем особа са	Д	ДХП/СП2-16/04/2016 Учешће на пројекту: 3 месеца Развојни	Члан тима

	инвалидитетом „ЛАГАТОР“ из Лознице. Место:Лозница Руководилац: проф. Др Едита Кастратовић			
2.	Форум младих лидера/17 Носилац пројекта ВШПЕП, Београд, Студентски парламент ВШПЕП, у сарадњи са: Висока пословна школа струковних студија проф. др Радомир Бојковић из Крушевца, Coca-Cola Hellenic Group Србија, Аддикобанка, NLP Energy House, Туристичка агенција Travel Boutique, Business Chainz Solutions, Level 99 Games, Social Impact Award Србија, Атлантиц група, Портал Правда идр. Место:Београд Руководилац: проф. Др Едита Кастратовић	D	ДХП/ФМЛ-18/03/2017 Трајање: мај 2016. - април 2017. год Развојни	Члан тима
3.	Форум младих лидера/18 Носилац пројекта ВШПЕП,Београд, Студентски парламент ВШПЕП, у сарадњи са:Висока пословна школа струковних студија проф. др Радомир Бојковић из Крушевца, Београдска банкарска академија, Група за СПЕКОФ, Привредни форум младих, World Mime Organization, Coca Cola Hellenic Group Србија, Бамби Концерн АД Београд, Етно село Сунчана река, Позоришта Атеље 212 и Славија, Портал Правда идр. Место:Београд Руководилац: проф. Др Гордана Гаврић	D	ДХП/ФМЛ-31/03/2018 Трајање: мај 2017. - април 2018. год Развојни	Члан тима
4.	In the spirit of Olympism Project funded: Faculty of Business Studies and Law, University “Union – Nikola Tesla”, Belgrade, Serbia.	M	ФП ДХИМТ/0616-0618/2016-2018	Члан тима

	<p>Institutions Associates: Faculty for Business Economics and Entrepreneurship, Belgrade, Serbia; Faculty of Education, University of Travnik, Bosnia and Herzegovina; Faculty of Management, Sremski Karlovci, University „Union - Nikola Tesla“, Belgrade Serbia; Faculty of Physical Education and Sport, University of Tuzla, Bosnia and Herzegovina; Faculty of Sport, University „Union - Nikola Tesla“, Belgrade, Serbia; Center for the Development of Sport, Podgorica, Montenegro: University of Donja Gorica, Podgorica, Montenegro.</p> <p>Project Manager: Edita Kastratović, PhD</p>		<p>Учешће на пројекту: 8 месеци</p> <p>Научни: Research Interdisciplinary Project</p>	
5.	<p>New business tendencies</p> <p>Project funded: Faculty of Business Economics and Entrepreneurship (BEE), Belgrade, Serbia.</p> <p>Institutions Associates: The Edutus University Engineering Institute, Tatabanya, Hungary; Faculty of Business Studies and Law, University Union "Nikola Tesla", Belgrade, Serbia; KazHLIU University, Kazakhstan; Faculty of Information Technology and Engineering, University Union "Nikola Tesla", Belgrade, Serbia; New Bulgarian University, Sofia, Bulgari.</p> <p>Project Manager: Edita Kastratović, PhD</p>	М	<p>ИП1-03/09-29/12-2018</p> <p>Учешће на пројекту: 8 месеци</p> <p>Научни: Research Interdisciplinary Project</p>	Члан тима
6.	<p>Форум младих лидера/19</p> <p>Носилац пројекта ВШПЕП, Београд, Студентски парламент ВШПЕП у сарадњи са: Висока школа струковних студија Проф. др Радомир Бојковић из Крушевца, Иновациони центар Машинског факултета Универзитета у Београду, Београдска банкарска академија,</p>	Д	<p>ДХП/ФМЛ-30/03/2019</p> <p>Трајање: мај 2018. - април 2019. год</p> <p>Развојни</p>	Члан тима

	<p>Независни универзитет Бања Лука, Универзитет за пословни инжењеринг Бања Лука, Факултет за примењени менаџмент, економију и финансије у Београду Универзитета Привредна академија у Новом Саду, Висока школа струковних студија Ужице, Покрет за европски развој образовања, Привредни форум младих, Балканско дебатно друштво, Портал Правда са којима Школа има потписане уговоре о сарадњи и др.</p> <p>Пројекат је подржан од стране Министарства омладине и спорта: одлука број: 030-0106/5/201904 и Министарства привреде: одлука број: 023-02-242/2019-05-Ц1-2602/19.</p> <p>Место: Београд Руководилац: маст. Тамара Весић</p>			
7.	<p>Знањем до успешног бизниса</p> <p>Носилац пројекта „Бизнис асоцијација 034,, из Лапова у сарадњи са партнерима: НВО савез грађања Србије Београд, Женска пословна асоцијација Лапово, и партнерима Факултет за Пословне студије и право Универзитет Унион-Никола Тесла из Београда, Факултет за информационе технологије и инжењерство Универзитет Унион-Никола Тесла из Београда, Висока Школа за пословну економију и предузетништво из Београда.</p> <p>Место: Лапово Руководилац: проф. Др Слађана Вујичић</p>	Д	<p>401-111/21-ИИ</p> <p>Трајање: 1.10.-31.12.2021. године</p>	Члан тима
8.	<p>Форум младих лидера/23</p> <p>Носилац пројекта ВШПЕП, Београд, у сарадњи са: Висока школа струковних студија Проф. др Радомир Бојковић из Крушевца, Висока Школа за информационе технологије, економију и</p>	Д	<p>ДХП/ФМЈЛ- 25/03/2023</p> <p>Трајање: мај 2022. - април 2023. год</p> <p>Развојни</p>	Члан тима за финансије

<p>предузетништво, Архитектонско техничка школа „Војислав Илић, Coca Colla Hellenic Group Srbija, Бамби концерн АД Пожаревац, Ингостуд 3 д.о.о., Бели лабуд текстил д.о.о, Хедера Вита д.о.о, Музеј Николе Тесле, Народни музеј у Београду, Позориште Атеље 212</p> <p>Пројекат је подржан од стране Министарства омладине и спорта, Министарства привреде, Министарства за европске интеграције, Министарства за демографију и бригу о породици</p> <p>Место:Београд Руководилац: доц. Тамара Весић</p>			
--	--	--	--

Објављени радови кандидата:

Редн и број	Назив групе резултата	Ознака групе резултата	Бр.бодова
	Монографије, монографске студије, тематски зборници, лескикографске и картографске публикације међународног значаја	М	
1.	Ristanović V., Zimonjić S : Improving the economy – the path to the european union, V International conference Employment, Education and Entrepreneurship,Knjiga: Serbian road to the eu: finance, insurance and monetary policy, Faculty of Business Economics and Entrepreneurship (BEE), Belgrade, Serbia, 2016, ISBN: 978-1-5323-2196-2, str:38-52, http://www.eeemconference.com/img/arhiva/2016/eee_2016_book_3_final.pdf	M14	5
2.	Gavrilović M., Zimonjić S : Technical analysis as method of predicting price movements and future market trends, VI International conference Employment, Education and Entrepreneurship, Knjiga: finance, banking and insurance, Faculty of Business Economics and Entrepreneurship (BEE), Belgrade, Serbia, 2017, ISBN: 978-1-912009-86-2, str:26-49, http://www.eeeconference.com/img/arhiva/2017/eee_2017_finance_banking_and_insurance.pdf	M14	5

3.	Zimonjić S., Kaličanin M: Authority of teachers in educational education, VII International conference Employment, Education and Entrepreneurship, Knjiga: Raising the level of education and employment for the purposes of creating new business opportunities, Faculty of Business Economics and Entrepreneurship (BEE), Belgrade, Serbia, 2018, ISBN: 978-1-9993029-2-4, str: 1-17, http://www.eeeconference.com/img/arhiva/2018/eee_2018_book-cogoljevic_dimitrijevic_ilieva_immani_final.pdf	M14	5
4.	Zimonjić S: Neki aspekti privatizacionih efekata na tržište rada u Republici Srbiji, Trendovi u poslovanju, Sves. 1, Br. 19. 2022 , str. 86-97, ISSN (Štampano izd.) 2334-816X , ISSN (Online) 2334-8356, http://www.trendovi.vspep.edu.rs/index.php/tp/article/view/274	M23 ERIH+	4
5.	Cogoljević D., Alizamir M., Piljan I., Piljan T., Prljčić K., Zimonjić S: A machine learning approach for predicting the relationship between energy resources and economic development, Physica A: Statistical Mechanics and its Applications, North-Holland, Volume 495, April 2018, ISSN: 0378-4371,Pages211-214, https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378437117313328?via%3Dihub	M22	5
6.	Zimonjić S., Đekić M., Kastratović E: Application of vikor method in ranking the investment projects, International journal of economics and law, Faculty of Business Studies and Law, Belgrade, Serbia, Volume 8, No. 22, April 2018, ISSN: 2217-5504, Pages 125-135, http://media3.novi.economicsandlaw.org/2017/07/Vol22/BIJEAEL-22.pdf	M24 ERIH+	4
7.	Zimonjić S: Development of knowledge and innovations as an important factor in process of improving the competitiveness of the economy of Serbia, 6th International Conference Application of new technologies in management-ANTiM 2018, University „Union – Nikola Tesla”, Faculty of Business Studies and Law, Faculty of Information Technology and Engineering, Belgrade, Serbia, Volume 2, April 2018, ISBN: 978-86-81088-11-1, str:743-760, http://media.novi.antim.rs/2018/06/Antim-2.pdf	M33	1
8.	Fedajev A., Nikolić R., Zimonjić S: Regional disparities in employment in the Republic of Serbia, International May Conference on Strategic Management 2019 (IMCSM2019), Management Department of Technical Faculty in Bor, University of Belgrade, Bor, Serbia, Volume 15, Issue 1, May 2019, ISSN 2620-0597, str:613-623, http://mksm.sjm06.com/imcsm19/	M33	1

9.	Zimonjić S., Gavrilović M., Fedajev A: Negative aspects of privatization in Serbia , VIII International conference Employment, Education and Entrepreneurship, Faculty of Business Economics and Entrepreneurship (BEE), Belgrade, Serbia, 2019 , http://www.eee-conference.com/index.html?jezik=eng	M33	1
10.	Vesic T., Zimonjic S. , Djajic N: Particularity of banks in payment operations in relation to other financial institutions, Zbornik radova sa Desete međunarodne naučne konferencije Zapošljavanje, obrazovanje i preduzetništvo EEE 2021, ISBN 978-86-6069-187-5, str: 228-235. https://www.researchgate.net/publication/355928972_particularity_of_banks_in_payment_operations_in_relation_to_other_financial_institutions	M33	1
11.	Zimonjić S., Tahirović H., Petričević B., Gligić A: Lekcije iz srpske ekonomije: Tranzicija, privatizacija, liberalizacija , Compendium radova 2017-2020, Ekonomski i finansijski izazovi budućnosti u posttranzicijskim zemljama, Institut za finansije i makroekonomsku politiku, International police organization, Beograd, Selektovani naučni rad br. 4, 2021 , ISBN: 978-86-81262-01-6. str. 38-52	M45	1,5
12.	Tahirović H., Zimonjić S. , Malidžan M: Analiza “sive ekonomije” i sporni efekti privatizacija u zemljama u tranziciji , Compendium radova 2017-2020, Ekonomski i finansijski izazovi budućnosti u posttranzicijskim zemljama, Institut za finansije i makroekonomsku politiku, International police organization,, Beograd, Selektovani naučni rad br. 11., 2021 , ISBN: 978-86-81262-01-6.	M45	1,5
13.	Gavrić G., Vesić T., Zimonjić S: Vulnerable groups in the context of financial inclusion, Osnove socijalnog preduzetništva, Social enterprises for youth potential development, Centers for innovative development of social entrepreneurship - contemporary perspective of social integration of young people, Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo, 2022, Str. 412-427., ISBN: 978-86-6069-205-6, 978-608-4676-37-9	M45	1,5
14.	Zimonjić S., Gavrilović M., Roganović M: Methods for share values assessment and shareholder value creation, Trendovi u poslovanju, Visoka škola strukovnih studija prof. dr Radomir Bojković, Kruševac, Srbija, Volume 1, No.11, Jun 2018, ISSN: 2334-816x, str: 39-50, http://trendovi.indmanager.org/index.php/tp/article/view/148/110	M53	1

15.	Vesić, T., Djekić, M., Zimonjić, S : Funkcionalna analiza najznačajnijih berzanskih karakteristika – studija slučaja Švajcarske berze, Trendovi u poslovanju, Sves. 2, Br. 18, ISSN:2334-816X, Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo, Beograd, 2021, str: 98-106. https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/2334-816X/2021/2334-816X2102098V.pdf	M52	1,5
16.	Fedajev A., Zimonjić S. , Nikolić R: Some possibilities for improving the business environment in the republic of Serbia, Prva nacionalna naučno-stručna konferencija sa međunarodnim učešćem Trendovi u poslovanju 2017, Visoka poslovna škola prof. dr Radomir Bojković, Kruševac, Maj 2017, ISBN: 978-86-7566-046-0, str:89-105, dostupno na :http://www.indmanager.edu.rs/site1/images/037rs/pdf/Zbornik%20radova%20TuP2017.pdf	M63	0,5
17.	Ilić Đ., Mijajlović S., Zimonjić S : Financial analysis as a factor in the success of the company, Treća nacionalna naučno-stručna konferencija sa međunarodnim učešćem Trendovi u poslovanju 2019, Visoka poslovna škola prof. dr Radomir Bojković, Kruševac, Maj 2019, Zbornik rezime, ISBN: 978-86-7566-050-7, str:9, Dostupno na: http://visokaposlovnaskola.edu.rs/konferencija-trendovi-u-poslovanju-2019/	M63	0,5

Наведено указује да Стефан Зимоњић, мастер економиста, има педагошко искуство у високообразовној установи у којој ради на пословима асистента. Кандидат је кроз своје усавршавање на две високообразовне институције, мастер и докторске студије проширио свој квалитет и квантитет знања који су му обезбедили успешан рад на изради докторске дисертације. Радови који су објављени у релевантним научним и стручним часописима и конференцијама показују његову стручност и способност за обједињавање теорије и праксе, што је и крајњи циљ научног деловања.

2. Испуњеност процедура и прописа за одбрану дисертације

У складу са нормативним актима Факултета, Извештај о подобности теме и кандидата мастера Стефана Зимоњића разматрала је Опонентска комисија, дана 27.09.2019. године о чему је сачињен записник о исказаним предлозима и примедбама, који се налази у досијеу кандидата.

Дисертација је изложена јавности на сајту и у библиотеци Факултета за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ од 19.04.2023. до 19.05.2023. године, што је у складу са Законом о високом образовању и нормативним актима Факултета.

Кандидат је од прихватања пријаве докторске дисертације до дана одбране написао и објавио већи број радова у домаћим и међународним научним часописима, међународним научним конференцијама и учествовао на довољан број пројеката што га чини компетентним да може приступити одбрани дисертације.

Као што се из претходног може видети Факултет и кандидат су поштовали законске одредбе, као и регулативу Факултета у вези одбране докторске дисертације.

3. Предмет, полазишта и циљеви тезе

Значајно питање данас када је у фокусу индустрија, индустријска политика и индустријски развој и деиндустријализација у Србији, која је на путу европских интеграција, јесу индустријски потенцијали, искоришћеност капацитета и лекције из периода транзиције и у њој интегрисаног процеса приватизације као пута модернизације и веће конкурентности индустријских предузећа, првенствено прехранбених. Питање производње и прераде хране данас је и најактуелније питање у свету. У докторској дисертацији истражен је развојни контекст индустрије Србије, процеси транзиције и успешне и/или неуспешне приватизације и ефекти који произилазе из таквих економских подухвата. Преиспитују и друге могућности преусмеравања индустријске прехранбене индустрије у делу диверзификације производног програма и тиме у вези могућности економског раста и развоја.

С тим у вези, предмет истраживања у овој дисертацији на тему приватизације прехранбене индустрије у Србији, произлази првенствено због значајне улоге коју сектор прехранбене индустрије има у свету и у нашој земљи. Идентификација проблема приватизације прехранбене индустрије као дела укупне индустријске гране чини комплексност општег политичког, економског и друштеног амбијента у Србији у чијем окриљу се процес приватизације овог дела индустрије одвијао. Фокусирање у идентификацији проблема окреће се првенствено према техничко технолошким, организационим и правним аспектима процеса приватизације. Ради дефинисања проблема који детерминише и дефинисање предмета истраживања кандидат полази од констатације да се тренутно на глобалном нивоу прехранбена индустрија процењује на око 5.000 милијарди УСД и представља око 10% глобалне потрошње, те запошљава око 40% укупног броја радника. Прехранбени сектор се одликује високим пословним прометом, радно је интензиван, а раст и развој су засновани на иновативности.

Када говоримо о Србији а према стратегијама које кандидат обрађује у свом истраживању поједини сегменти ове индустријске гране могу се представити и истаћи одређеним важним карактеристикама и то:

- Прехранбена индустрија у Србији је у 2015. години била највећи сектор у прерађивачкој индустрији са око 6 милијарди евра прихода и учешћем од 4% у укупном БДП. У њој је пословало готово 4.000 предузећа која су запошљавала

преко 70.000 радника. Док 2022. године учешће прехранбене индустрије је 20% у прерађивачкој индустрији.

- Остварени нето профит сектора је износио око 100 милиона евра. Прехранбена индустрија у Републици Србији заједно са пољопривредом има не само огроман економски, него и социјални значај.
- Прехранбена индустрија представља највеће и/или једино, тржиште за пољопривредне производе које производи преко 630.000 пољопривредних домаћинстава у Републици Србији.
- Поред пољопривредних производа, прехранбена индустрија значајне инпуте добија из машинске и дрвне индустрије, као и сектора пластике и гуме, производње стаклених производа, грађевинске индустрије и слично.
- Као снабдевач прехранбена индустрија утиче на сектор трговине на велико и мало, сектор туризма, услуге исхране и смештаја, док за текстилну, хемијску и фармацеутску индустрију представља значајног и купца и снабдевача.

Наведено недвосмислено указује и доказује да област приватизације прехранбене индустрије у Србији, а посебно утицај приватизације овог значајног сектора на привреду у Републици Србији није довољно теоријски обрађен, што оставља широку могућност за теоријско обликовање и истраживање ефеката приватизације прехранбене са економског-правног и социјалног становишта.

Приватизација у свом економском смислу “лежи” на својинској трансформацији која има своје економске, правне, регулаторне и политичке фазе, циклусе, темпо и динамику као и рок. Свакако да се на темељу тога и дефинишу циљеви приватизације у теоријском и практичном смислу. Осврнемо ли се само на резултате приватизације у Србији, коју кандидат истражује, видимо да је Србија и даље у транзиционим лутањима, иако је процес требао да буде завршен пре готово деценију, са мање више успешним приватизацијама.

У Републици Србији приватизациони процес није ни суштински завршен ни након више од две деценије извршења својинске трансформације, по критеријуму разних, али у суштинских главних модела и закона.

Дакле, предмет и проблем истраживања у овој докторској дисертацији на наведену тему произилази из самог назива. Ради се о економско-правним аспектима приватизације прехранбене индустрије, и њеном утицају на привреду у Србији. Пракса је показала да свака земља која жели брзо да постигне привредни развој, мора да створи услове за експанзију приватних иницијатива и предузећа. За успешност приватизационог процеса нужно је више значајних предуслова: адекватне методе и добро делегирање послова у вези са извршењем, стабилност привреде (макроекономска одрживост), адекватна економска политика, транспарентаност система и јасан систем регулатива и мера којима се диктира извршење процеса итд., што је за кандидата у

процесу истраживања у овом раду представљало шире детерминисање самог **предмета и проблема** који је истраживао.

Циљеви истраживања

Циљеви докторске дисертације кандидата коегзистирају са самим предметом истраживања и тиме добијању валидних закључака кроз доказивање самих хипотеза. Овим истраживањем се тежи добијању валидних и научно верификованих теоријских сазнања о процесу приватизације у целини у Србији, а посебно о ефектима и дометима приватизације прехранбене индустрије Србије.

Основни научни циљ произилази из потребе изучавања и пружања одговарајућих нових сазнања у правцу доказивања међусобне условљености приватизације прехранбене индустрије и њеног утицаја на привреду у Републици Србији, на основу научне литературе кроз систематизовање како емпиријских тако и статистичких савремених метода.

Остварени резултати су од научног значаја, пре свега путем научног прикупљања и обраде теоријског материјала (статистичких извештаја, студија и др.), као и систематским проучавањем материјала, на основу чега су се изведени закључци засновани на примени научних метода.

4. Актуелност и значај теме дисертације

Управо је комплексност теме и “недовршен” пројекат транзиције и приватизације темељ значајности и актуелности истраживања. Путем изградње тржишне економије, а самим тим и свим економским подухватима у том смислу кренула је и Србија још од 2000те па на овамо. Анализа макроекономских агрегата, квалитета економије, институционалних и регулаторних реформи и капацитета те и о ефектима страног капитала који је ушао у Србију доприносе трајнијој актуелности теме коју одбрађује кандидат.

У контексту значаја и актуелности истраживања на овом месту, у овом научном раду истичу се да су економски и привредни процеси који су претходили данашњим временима у којима и јесте садржан проблем, предмет и циљеви истраживања имали своје домете и импликације на данашњи привредни амбијент.

Домети приватизационих процеса, поготово прехранбене индустрије у којој Србија може у будућности очекивати највећи просперитет, анализа економско-социјалних, финансијских и политичких ефеката који различити облици и начини

промене својине носе са собом у корист приватног капитала, јесу кључни аспект значаја овог истраживања.

Тестирањем домета приватизационих процеса спроведеним у Републици Србији у предузећима чија је делатност прехранбена индустрија или општа прерађивачка делатност и анализом ефеката на конкретним примерима, значајно се афирмише значајност оваквих истраживања која доприносе бољем разумевању специфичности прехранбене индустрије у целини, специфичности технологија те и врло комплексном амбијенту за постизање конкурентске предности оваквих предузећа.

Тема докторске дисертације кандидата актуелна је и значајна са научног али и са друштвеног аспекта што је напред наведено.

5. Методологија истраживања и основне хипотезе од којих се пошло у истраживању

Методологија истраживања

Теоријске основе истраживања обухватају широки аспект досадашњих сазнања доступних научној и стручној јавности, публикованих у статистичким извештајима, студијама међународних институција, монографијама, научним и стручним студијама, теоријским расправама домаћих и страних аутора, покривених релевантним достигнућима науке и најбоље доказаним праксама у земљи и свету.

Методе рада примењене у истраживању у складу су са методологијом научно-истраживачког рада и обезбеђују објективност и поузданост добијених резултата. У том смислу:

1. дескриптивном методом кандидат описује детерминанте, циљеве и моделе приватизације;
2. методом анализе и синтезе кандидат проучавања домаћу и страну литературу и истраживачка искустава, као и нормативне оквире, доступна докумената, извештаје и студије;
3. компаративном методом, даје значајан приказ у анализи приватизација у земљама Централне и Источне Европе и приватизација у земљама настале распадом бивше СФРЈ, као и анализи кључних макроекономских индикатора Србије и земаља у окружењу;
4. историјска метода, коришћена је како би се проучили сви релевантни чиниоци на објективан начин, кроз историјску условљеност и утицај на приватизацију у Србији;
5. студије случајева кроз приказ модела приватизације и економских показатеља приватизованих предузећа у сектору прехранбене индустрије чиме заправо

кандидат врши економско-финансијску анализу успешности приватизације конкретних предузећа;

6. статистичка метода коришћена је у поступку прикупљања, класификације и обраде добијених резултата и за истинитост закључака у оквиру којих методе корелације и регресије и екстраполације тренда.

Хипотетички оквир истраживања

На основу идентификованог проблема, дефинисаног предмета истраживања који је детерминисао и циљеве научног истраживања, дефинисан је оквир хипотеза којима кандидат истражује идентификовани проблем, и то:

Генерална хипотеза :

Х0- Приватизација прехрамбене индустрије је имала утицај на привреду и јачање приватног сектора у Србији.

Помоћне хипотезе гласе:

Х1- За успешну приватизацију предузећа прехрамбене индустрије неопходан је избор одговарајућег модела приватизације, транспарентан и стабилан институционално законодавни оквир.

Х2- Прехрамбена индустрија је привредна грана са дугом традицијом и великим економским значајем за целокупну привреду Србије.

Х3- Приватизована предузећа у прехрамбеној индустрији у Србији допринела су расту конкурентности, већој продуктивности и смањењу трошкова рада.

Овако постављеним оквиром хипотеза кандидат даје одговоре на отворена питања и постиже циљеве истраживања. Да би се у конкретном случају досегли постављени циљеви кандидат је урадио следећа истраживања и анализе и тиме дао конкретан допринос науци на овом пољу и то:

1. размотрио историјски контекст приватизације у Србији кроз последње три декаде и транзициони оквир овог процеса и кроз ближе одређење детерминанта, циљева, модела, поступака приватизације кроз економско-правни аспект и платформу за емпиријска истраживања;
2. истражио и компарирао међународна искуства приватизације у земљама Централне и Источне Европе и у земљама настале распадом бивше СФРЈ;
3. представио обухватну сегментацију анализе и компарације на анализи оутпут-а, додате вредности и удела прехрамбених предузећа у индустријском сектору, затим на анализи запослености и анализи инвестиција и тиме заправо емпиријски

- истражио актуелно стање прехранбене индустрије у Србији, у ЕУ, и бившим југословенским републикама;
4. истражио и анализирао политику процеса приватизације кроз институционални и правни оквир на основу законских решења, истражио проблеме, спорности и последице спровођења приватизације у Србији;
 5. извршио анализу макроекономских индикатора у Србији и околним земљама и то стање на тржишту рада – запосленост и зараде, спољнотрговинску размену, инфлацију, бруто домаћи производ, продуктивност, јавни дуг, стране директне инвестиције и анализирао привредно прилагођавање Србије Евроинтеграционим процесима;
 6. извршио анализу исхода приватизације прехранбене индустрије у Србији на конкретним примерима приватизованих предузећа систематизованих кроз концепт студије случаја. Одабрана предузећа, су анализирана са аспекта ефикасности приватизације и то економско-финансијском проценом одређених рачуноводствених позиција у периоду 2000-2019., анализом кретања тренда, индикатора пословне успешности, као и методама процене вредности предузећа.

6. Кратак опис садржаја докторске дисертације

У наставку текста дајемо преглед садржаја докторске дисертације са кратким описом поглавља на крају.

Дакле:

САДРЖАЈ

АПСТРАКТ

УВОДНА РАЗМАТРАЊА

1. ТЕОРИЈСКА ОСНОВА РАДА

- 1.1. Теоријска разматрања – преглед литературе
- 1.2. Значај и актуелност истраживања

2. ПРЕДМЕТ, ЦИЉЕВИ, ХИПОТЕЗЕ, МЕТОДОЛОГИЈА И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

- 2.1. Предмет истраживања
- 2.2. Циљеви истраживања
- 2.3. Хипотезе
- 2.4. Методологија истраживања
- 2.5. Научни допринос истраживања

3. КЉУЧНЕ ДЕТЕРМИНАНТЕ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

- 3.1. Појмовно одређивање процеса приватизације
- 3.2. Циљеви приватизације
- 3.3. Поступак приватизације
- 3.4. Модели приватизације

- 3.5. Реструктурирање предузећа
- 3.6. Историјски контекст приватизације у Србији
- 3.7. Приватизација у земљама Централне и Источне Европе
- 3.8. Приватизација у земљама настале распадом бивше СФРЈ
- 4. ПОЛИТИКА ПРОЦЕСА ПРИВАТИЗАЦИЈЕ, ПРОБЛЕМИ И ПОСЛЕДИЦЕ**
 - 4.1. Преглед и квалитативна анализа реформских процеса у земљама у развоју
 - 4.2. Анализа Закона о приватизацији – донети, ефекти и последице
 - 4.2.1. Најкарактеристичнији случајеви кршења закона у поступку приватизације
 - 4.2.2. Анализа закона о незаконитом спровођењу приватизације
 - 4.2.3. Модел злоупотребе дискреционих овлашћења
 - 4.3. Анализа приватизације и располагање пољопривредним земљиштем у јавној својини Републике Србије
 - 4.4. Приказ случајева: међународни арбитражни спорови процеса приватизације
- 5. АКТУЕЛНО СТАЊЕ ПРЕХРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ У РС И ЕУ**
 - 5.1. Индустриска политика у РС са фокусом на прерађивачку (прехрамбену) индустрију
 - 5.2. Индустриска политика у ЕУ – општа становишта
 - 5.3. Емпиријска анализа сегмената индустрије са фокусом на прехрамбену индустрију у Републици Србији, Европској Унији и бившим југословенским републикама (компаративна анализа и анализа тренда)
 - 5.3.1. Анализа оутпут-а, додате вредности и удела прехрамбених предузећа у индустријском сектору
 - 5.3.2. Анализа запослености
 - 5.3.3. Анализа инвестиција
 - 5.3.4. Квалитативна дискусија резултата као допуна емпиријској анализи са препорукама
 - 5.4. Анализа развојних тенденција индустрије и индустријска политика у Србији
 - 5.4.1. Осврт на стратегију развоја индустријске политике Србије до 2020
 - 5.4.2. Донети нове индустријске политике Србије 2030
- 6. АНАЛИЗА МАКРОЕКОНОМСКИХ ИНДИКАТОРА У СРБИЈИ**
 - 6.1. Анализа макроекономске политике у Србији – реперкусије на индустрију из историјског контекста
 - 6.2. Компаративна анализа одабраних макроекономских индикатора
 - 6.2.1. Тржиште рада – запосленост и зараде
 - 6.2.2. Спољнотрговинска размена
 - 6.2.3. Инфлација
 - 6.2.4. Бруто домаћи производ
 - 6.2.5. Продуктивност
 - 6.2.6. Јавни дуг
 - 6.2.7. Стране директне инвестиције
 - 6.3. Анализа привредног прилагођавања Србије у евроинтеграционим процесима процесима
- 7. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРИВАТИЗАЦИЈЕ ПРЕХРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ У СРБИЈИ**

- 7.1. Анализа резултата приватизације у Србији
 - 7.1.1. Осврт на социјалне ефекте приватизације – теоријске и доктринске реконсидерације
 - 7.1.2. Осврт на опште ефекте либерализације, дерегулације и приватизације
- 7.2. Одабране студије случајева приватизованих предузећа у области прехранбене индустрије
 - 7.2.1. Приказ трансформационих аспеката одабраних предузећа у периоду 2000–2019
- 7.3. Анализа фактора ефикасности приватизованих предузећа из сектора прехранбене индустрије Србији

Кандидат је кренуо у истраживање конципирајући садржај докторске дисертације где се према логичном току истраживања у **првом делу** бавио теоријским послтулатима приватизационих процеса у Србији и прегледом литературе. Фокус је пре свега био на изворима који су из периода када је наведени процес почео и трајао као и из времена када су ефекти приватизације мерени и дискутовани.

У **другом делу** кандидат посвећује пажњу методолошком оквиру истраживања.

У **трећем делу** кандират обрађује процес приватизације и даје ширу слику општег економског и друштвеног амбијента у коме се наведени процес дешава.

Реперкусије које се односе првенствено на правне аспекте приватизације прехранбене индустрије у Србији, кандидат приказује кроз политике законских решења, проблеме и последице обрађене у **четвтом делу**.

Кључна поглавља докторске дисертације су **пето, шесто и седмо поглавље** које заправо представљају и кандидатово емпријско истраживање првенствено приватизације прехранбене индустрије у Србији, затим у компарацији са ефектима у бившим југословенским републикама и на нивоу ЕУ. Ова поглавља показују актуелно стање у прехранбеној индустрији предходно наведених упоредних држава (регија), и макроекономско окружење кроз преглед најважнијих макроекономских агрегата. Кандидат пето и шесто поглавље представља анализом и статистичком графички приказаном на 43 графикона, 12 приказа, са дискусијом резултата. Седмо поглавље анализира социјалне ефекте приватизационих процеса и анализу случаја приватизованих предузећа у Србији. Анализирани ефекти представљени су графички на 148 графикона, 14 табела и једном сликом са дискусијом резултата. Посебан осврт дат је корелационој анализи и процени вредности предузећа која су била идентификована као најрепрезентативнији примери успешне приватизације прехранбене индустрије у Србији.

7. Остварени научни допринос

Економски, социјални, и правни научни допринос докторске дисертације кандидата синтетички се могу објединити на начин да ће се допринос истраживања пре

свега бити у чињеници да су тржишна економија и приватно власништво међусобно нераздвојни сегменти развоја сваког друштва, и да право на стицање власништва и његова правна заштита представљају најјачи подстицај за све напоре и ризик у стварању и стицању профита.

Када говоримо о економском значају нужно је напоменути да је ово истраживање допринело продубљеном разумевању процеса приватизације у Србији и њених импликација на привредни амбијент и развој у целини. Процес приватизације који се дешавао протеклих деценија указао на многе бенефите, али и проблеме како у оквиру самих процеса, методологији, изборима стратегија и коначно постигнутих ефеката. Можемо тврдити да се економски допринос огледа у чињеници да је приватизација евидентно утицала на повољнији тржишни амбијент, конкурентније пословање компанија које су успешно окончале процес приватизације, те и да је нови менаџмент компанија постигао напредак на пољу ефикаснијег и ефективнијег пословања. Прехрамбена индустрија у сагледавању целокупног индустријског сектора Србије је значајно мали сегмент да би се квантификовали ефекти и измерили донети приватизационих процеса, али је анализа у докторској дисертацији кандидата показала да су приватизације појединих предузећа учиниле значајно изврсније пословање компанија у овом сектору чему сведочи и њихово активно учешће на глобалном тржишту. Ово би био кључан економски значај.

Социјални аспекти или општедруштвени значај огледа се у промени свести и код запослених и послодаваца у приватизованим предузећима, чему корелирају индекси из кандидатове рачуноводствено финансијске анализе на крају дисертације. Праћењем јавних докумената и стратегија које се односе и на предузећа која је посматрао указују управо на ову чињеницу.

Правни аспект научног доприноса дисертације се односи на систематизацију ефеката, првенствено негативних, које су ови процеси носили подразумевано, узимајући у обзир правно политички контекст времена у коме се процес приватизације одвијао. То је допринело да се у садашње време како теоретски тако и практично води рачуна око правног ентитета привредног субјекта, респектовање права запослених и акционара, као и адекватније вођење поступака који се данас актуелно тичу свих трансформационих тенденција предузећа у Србији.

Све наведено указује на свеобухватан допринос који ова дисертација има за теорију, праксу и јавне политике.

На основу дефинисане научно засноване методологије докторске дисертације – предмета, научног проблема, научног и практичног циља, хипотеза и примењених научних метода истраживања – спроведена истраживања теорије и праксе, следе закључна разматрања као и препоруке за даље поступање економских актера, могућа решења проблема а превасходно интелектуално побуђивање на даља истраживања ове и даље актуелне проблематике. Било да се ради о приватизацији, индустрији, привредном развоју или евроинтеграционим процесима Србије намеће се закључак да је потребно све

ствари посматрати у мултидисциплинарном и студијски ширем контексту, те једино на такав начин чинити стратешке потезе који ће Србију извести из стагнантних и рецесивних оквира.

Научно објашњење резултата који су приказани у истраживачком раду, засновано је на примени научних метода, првенствено дескриптивној методи и деск истраживању који посматрају и описују процесе транзиције и припадајућег сегмента приватизације предузећа дакле својинске и власничке трансформације, њихове домете и ефекте на привреду у целини. Постављају процес приватизације у шири макроекономски контекст у коме се јављају опречни ставови, контрверзе и критике те на тај начин расветљавају комплексност наведених процеса поготово из перспективе момента у коме се пише докторска дисертација.

Затим методи анализе садржаја, у циљу синтезе свих постојећих стања и рефлексја процеса транзиције на привредни амбијент у земљама у транзицији са главним фокусом на Србију. Одређени део објашњења у раду заснован је на анализи литературе и економске праксе у земљама Европе, бившим ЈУ републикама и Србији те на основу статистичких метода и то корелације, регресије и екстраполације тренда чиме се наведени процеси најадекватније могу проценити.

Општи стручни и научни допринос докторске дисертације у проучавању процеса приватизације, са посебним фокусом кроз дисертацију на прехранбену индустрију, у Србији у историјском контексту и најактуелнијем периоду приватизација до затварања Агенције за приватизацију огледа се у квантитативној и квалитативној оцени доприноса приватизације укупном економском и привредном амбијенту, те месту на лествици развоја економије Србије у евроинтеграционим процесима и месту на геофинансијској карти света, првенствено мислећи на прилив страног капитала и финансијализацију.

Методи студије случаја на конкретним примерима приватизованих прехранбених предузећа послужили су поентирању значајности приватног власништва у гранама индустрије од којих привредни развој има значајне ефекте на пољу конкурентности и одрживости.

У истраживању кандидат је делимично потврдио почетну хипотезу **X0: *Приватизација прехранбене индустрије је имала утицај на привреду и јачање приватног сектора у Србији;*** као мисаону претпоставку о исходу решења научног проблема истраживања да је приватизација прехранбене индустрије имала утицај на привреду и јачање приватног сектора у Србији. Ово поткрепљује чињеницом да је до таквог научног сазнања дошао анализирајући доступну литературу са доста опречним ставовима и економску праксу са доста различитим искуствима кроз више поглавља у раду. Главну хипотезу је и емпиријски истражио кроз статистичко испитивање стања у Европи, бившим ЈУ републикама и Србији. Ово је кандидат потврдио кроз поглавље 5, али и уједно кроз поглавље 7.

X1- *За успешну приватизацију предузећа прехранбене индустрије неопходан је избор одговарајућег модела приватизације, транспарентан и стабилан*

институционално законодавни оквир – ову помоћну хипотезу кандидат је потврдно **доказао** анализирајући историјски контекст транзиције и процеса приватизације у Србији те кроз анализу домета законских и регулаторних оквира. Поглавље 4, као и поглавље 3 управо то доказују.

X2- Прехрамбена индустрија је привредна грана са дугом традицијом и великим економским значајем за целокупну привреду Србије. Потврђена истинитост хипотезе кандидата али кроз један ужи истраживачки оквир. Потврда хипотезе се намеће као истинита из сегмента анализе законске регулативе дакле из анализе својинских односа, индустријских политика, политике развоја који егзистирају као изазови дуги низ година и деценија, а обзиром на резултате истраживања других аутора о ниском степену искоришћености капацитета и неочекиваних одличних резултата рецимо само у 2002ој години у односу на неке осамдесете или ране деведесете када прерађивачка индустрија у нашим статистикама достиже свој максимум. Дато је кандидат доказао кроз поглавље 5 пре квантитативног емиријског истраживања, такође анализом стратешких тенденција индустрије РС.

X3- Приватизована предузећа у прехрамбеној индустрији у Србији допринела су расту конкурентности, већој продуктивности и смањењу трошкова рада. Потврђује се тачност хипотезе кроз одабране студије случаја на конкретним приватизованим предузећима која формулисањем конкурентних стратегија раста и развоја, иновативности и улагању у истраживање и развој постижу изванредне резултате на пољу конкурентности, веће продуктивности и смањењу трошкова рада. Потврђеност ове тезе је доказана кроз поглавље 7 овог истраживања.

Индустријски сектор уопште и њему припадајући сегмент прехрамбене и прерађивачке индустрије уопште по анализама кандидата у овој докторској дисертацији, а и по анализама и увидима у стратегије и јавне политике (које се односе на наредних десет година), представља поприличан фокус свеукупне економске политике Србије, и окосницу привредног развоја. Респектујући идентификоване капацитете у погледу ресурса, знања, и глобалне отоврености привреде Србије може се констатовати да је овај сегмент привреде будућност и платформа развоја, нових запошљавања, укључивања у светске токове размене и позиционирање Србије на светском тржишту.

Препоруке које на овом месту кандидат предлаже су да је потребно динамичније управљати свим корпоративним и индивидуалним иницијативама на пољу развоја индустрије и прехрамбене индустрије, издвајати средства на пољу истраживања, а и развоја у том сегменту и поспешивати иновације. Евидентано је побошање инвестиционе климе. Она јесте у одређеној мери повећала технолошку инклузију и иновативност. Поред тога препорука је да улагања буду више усмерена са циљем очувања компаративних предности, које леже у пољопривредно-прехрамбеном сектору са фокусом на већој конкурентности, већој технолошкој интезивности, диверзификацији производа и извоза итд., пратећи принципе “модерних економија” кроз систем одрживог развоја и конкурентских тржишних принципа. Бележи се и да је потребно ојачати

капацитете приватних (домаћих) инвестиција. Кластерско вођење предузетника на овом пољу дало би значајан простор за већу производну инклузију.

За даље правце истраживања кандидат предлаже наставак истраживачког поступка на даљем идентификовању проблема, могућности и перспектива политика које се тренутно користе у нашој земљи, како би се на бази резултата, ефикасније смањило степен неискоришћености капацитета и постигле минимализације или елиминације грешака на путу ка пуној тржишној економији, окончању процеса транзиције и приватизације, поштујући препознате капацитете институција и менаџмента. Закључено је да су одређене политике и законска решења довела до напретка на овим пољима, али истиче се поједина нису била правремена и да су доношена по убрзаним процедурама, и предлаже се систематичније и правовременије доношење законских оквира за убудуће. Такође предлог је садржан у потреби за већом транспарентности законских одредби, кроз потпуну примену и обухват, бољи систем контроле и надзора у извршавању, адресирајући наведено на све учеснике.

Даље, кохезионо повезивање и усмеравање деловања свих сегмената макроекономске политике уопште, понуда новца и порески стимуланси су такође препорука и закључак ове докторске дисертације

8. Литература

У изради докторске дисертације коришћена је релевантна литература, новијег датума, која је у непосредној вези са проблемом истраживања, укупно 232 библиографских јединица: од тога је у литератури наведено: 30 књига (11 извора из стране литературе, 19 извора из домаће литературе); 148 извора из релевантних научних часописа, дванаест докторских дисертација, 42 страних и домаћих интернет извора у оквиру којих су обухваћене Стратегије и Законски документи и акти.

9. Закључак комисије

На основу свега претходно изложеног, а имајући у виду предмет и циљеве истраживања, актуелност и значај теме, теоријско методолошке и хипотетичке оквира истраживања, оквирни садржај те евидентан теоријско-научни допринос докторске дисертације, као и литературу, комисија са задовољством:

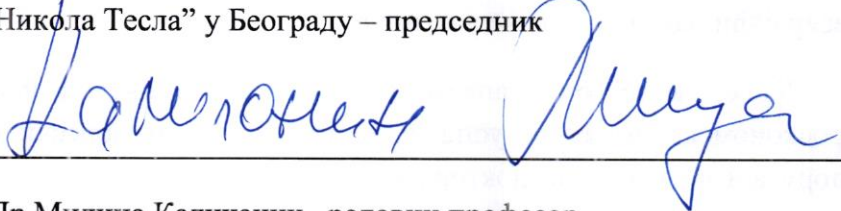
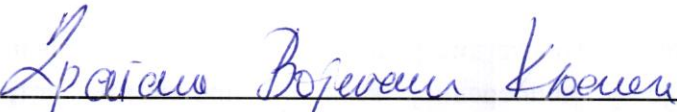

Предлаже:

Да Наставно-научно веће Факултета за пословне студије и право у Београду прихвати, а Сенат Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду да сагласност на позитивну оцену докторске дисертације кандидата маг. Стефана Зимоњића, под насловом

„Економско – правни аспекти приватизације прехранбене индустрије и утицај на привредни развој Србије“ и да се одбрана исте обави пред наведеном комисијом.

Београд, мај 2023. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

1.
Др Милан Радосављевић, редовни професор,
Факултет за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду – председник
2.
Др Милица Каличанин, редовни професор,
Факултет за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду – ментор
3.
Др Драгана Војтешки Кљенак, редовни професор,
Висока школа за пословну економију и предузетништво у Београду – члан
4.
Др Ванда Божић, доцент,
Правни факултет за привреду и правосуђе Универзитета Привредна академија у Новом Саду – члан